

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 13 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2552 หน้า22

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ให้การบ้านคนการศึกษา ก่อนเดินทาง"ปฏิรูปรอบสอง"

"สิ่งที่ผมคิดว่าน่าหนักใจมากที่สุด ก็คือเป้าหมายข้อที่ 3 ที่เป็นหัวใจและเป็นเป้าหมายสำคัญ คือเรื่องคุณภาพ เป็นเรื่องที่น่าเสียใจว่าจากการประเมินผลของหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในวิชาต่างๆ อย่างวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เกือบทุกครั้งยังน่าผิดหวัง ดังนั้น สิ่งที่ทำหายที่สุดในการปฏิรูปการศึกษารอบใหม่ ผมคิดว่าอยู่ตรงนี้"

หมายเหตุ - เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ที่สโมสรทหารบก กรุงเทพฯ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานเปิดงานสัมมนาโครงการรวมพลังเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไทย ประจำปีงบประมาณ 2552 หัวข้อเรื่อง "ปฏิรูปการศึกษารอบสอง การประเมินรอบสาม : ปรับแต่งหรือปรับรื้อระบบ ?" พร้อมกล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง "ทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อการปฏิรูปการศึกษารอบสอง" ซึ่งจัดโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) และมูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษา "มติชน" เห็นว่าเป็นสาระสำคัญจึงนำรายละเอียดมาเสนอ

ผมมองไปรอบๆ เห็นบุคลากรในที่นี้จำนวนมากมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาที่ดำเนินการมา 10 ปีที่แล้ว ผมว่าในใจหลายคนต้องคิดกันอยู่ว่าจะต้องปฏิรูปการศึกษากันอีกรอบเพราะอะไร และอย่างไร และอาจจะมีย่านท่านคิดไปอีกว่า การปฏิรูปการศึกษาที่ทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวหรือเป็นอย่างไร หลายๆ ท่านคงมองว่าหากจะมีการปฏิรูปการศึกษากันอีกรอบคงจะมีทั้งปัญหาความยุ่งยากหลายสิ่งหลายอย่างที่จะต้องดำเนินการต่อไป

ดังนั้น ผมเลยคิดว่าเมื่อเราพยายามปฏิรูปการศึกษารั้งที่แล้ว ซึ่งผมเองก็มีส่วนร่วมพอสมควร ก็พยายามนึกย้อนกลับไปว่าเป้าหมายที่เราตั้งไว้ในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาก็ได้บรรลุไว้ในพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จำนวน 3 ข้อ คือ 1.การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง คือให้การศึกษาแก่พี่น้องประชาชนทุกคน 2.การให้ทุกคนมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา และ 3.เรื่องการศึกษาทั้งเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

แต่ว่าในวันนั้นเรามีความเชื่อกันว่าจะทำ 3 เรื่องนี้ได้ แต่มีเรื่องราวมากมายที่ต้องเปลี่ยนแปลงกันครั้งใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโครงสร้างการบริหารจัดการ ผมจำได้ว่าการพูดกันว่าต้องมีการรวมกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ทบวงมหาวิทยาลัย และหน่วยงานการศึกษาเข้ามาอยู่ที่เดียวกัน ทำอย่างไรให้โครงสร้างของ ศธ.มีเอกภาพ มีการกำหนดชัดเจนถึงบทบาททั้งภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่จะมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีการพูดถึงการปรับแก้ระบบการจัดสรรทรัพยากรไปจนถึงระบบการประเมินคุณภาพ ประกันคุณภาพ และปัจจัยแวดล้อมต่างๆ เพื่อที่จะเอื้ออำนวยในการสร้างสังคมการเรียนรู้

ผมคิดว่าวันนี้ผ่านมา 10 ปี เราคงได้เห็นความเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จหลายๆ ด้าน แต่ก็ต้องยอมรับว่าในเกือบทุกด้านถ้าถามใจของคนที่ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาในปี 2542 ว่ามาถึงวันนี้แล้วพอใจไหม ผมเชื่อว่าเกือบทุกคนจะบอกว่า ไม่พอใจ การปฏิรูปไปไม่ไกลเท่าที่คิด บางเรื่องก็หลงทาง หรือเดินวน และต้องยอมรับว่าในช่วง 10 ปี ต้องใช้ทรัพยากร หรือหลายคนต้องทุ่มเททั้งร่างกาย เวลา สติปัญญามากมาย เช่น เรื่องโอกาสทางการศึกษา เราคิดว่ามีกฎหมายและก่อนจะออกกฎหมายก็มีรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ 12 ปี แต่ระหว่างทางก็มีความสับสนพอสมควร บางยุคนับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย บางยุคนับอนุบาลถึง ม.ต้น แต่วันนี้ก็ได้กลายเป็น 15 ปี แต่ตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่บอกว่าเรียนฟรีก็ยังมีเสียงว่า ฟรีไม่จริง และยังมีปัญหาที่ค้างคาอยู่ แม้ในปัจจุบันรัฐบาลได้ทำเรื่องเรียนฟรีอย่างเป็นระบบอย่างเต็มที่ แต่ทุกวันนี้ผมเปิดอีเมลร้องเรียนมาก็ยังฟรีไม่จริง ตรงนี้เป็นตัวบ่งบอกว่างานยังหนักที่ต้องทำ

ผมคิดว่าการที่รัฐบาลยอมรับว่าก่อนหน้านี้ยังมีการเก็บค่าใช้จ่ายหลายตัว และพยายามคำนวณต้นทุนและจัดสรรเงินให้ เป็นก้าวสำคัญมากที่จะนำไปสู่การเรียนฟรี แต่ที่ต้องทบทวนกันต่อไปคือค่าใช้จ่ายที่ยังมีการเก็บกันอยู่จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เราจะสามารถทำให้มีการประมวลมาอย่างเป็นระบบและแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดได้อย่างไร แต่ผมคิดว่าอย่างน้อยที่สุดสังคมมีความตื่นตัว มีความชัดเจนว่าเป้าหมายสุดท้ายคือการยืนยันว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิและไม่ควรจะมีค่าใช้จ่ายสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ในแง่ของการเข้าถึงการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีจุดสำคัญในระบบอีก 2 จุดที่จะต้องมาแก้ไข ได้แก่ จุดแรกการเข้าถึงการศึกษาในแต่ละระดับ ยังมีเสียงร้องเรียนในความไม่เสมอภาค ความไม่เป็นธรรมในการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่โรงเรียนในระดับต่างๆ และสิ่งที่ผมคิดว่าคนที่มีความตั้งใจเป็นนักเรียนรับได้ยาก คือข้อเท็จจริงที่หลายโรงเรียนยังเก็บเงินจากผู้ปกครอง โดยเป็นเงินนอกหรือแลกเปลี่ยนในการเข้าเรียน และนับวันจะเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ตรงนี้ยังเป็นปมที่จะต้องแก้ไขให้ได้ ส่วนจุดที่สอง ยังมีปัญหาคือรอยต่อระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอุดมศึกษา ซึ่งระบบการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัยยังเป็นประเด็นโต้เถียงโต้แย้งกัน และเป็นจุดที่ผมคงจะต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ระบบการดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายระดับอุดมศึกษาก็ยังไม่เรียบร้อย

ล่าสุด คณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้มีมติให้มีคณะกรรมการเข้ามาประเมินต้นทุน ค่าใช้จ่าย และวางระบบในการจัดสรรงบประมาณให้กับสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ นั้นหมายถึงจะมีการประเมินต้นทุนเป็นรายสาขาวิชา การบังคับให้รัฐบาลมีความโปร่งใส และระบบการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างเสมอภาค โดยการใช้สูตรการคำนวณเดียวกัน จุดนี้เป็นเรื่องที่จะต้องผลักดันดำเนินการกัน ส่วนเรื่องกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา รัฐบาลจะทำให้เสร็จภายในปีหน้าเช่นเดียวกัน โดยจะให้เหลือเพียงกองทุนเดียวคือกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ผมพูดทั้งหมดเป็นเรื่องของการปรับแต่ง เพราะหลักการในเรื่องของการที่ทุกคนจะต้องมีสิทธิตรงนี้ คิดว่าไม่มีใครโต้แย้ง อย่างน้อยที่สุดตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษา ทุกรัฐบาล ทุกพรรคการเมือง ก็ให้ความสำคัญว่าจะทำอย่างไรให้ลูกหลานมีโอกาสรับการศึกษามากขึ้น

สำหรับเป้าหมายที่สองที่จะให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผมคิดว่าเรื่องนี้มีความก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะการที่ภาคธุรกิจ เอกชนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในส่วนขององค์กรภาคประชาสังคม มีความตื่นตัวมากขึ้น แต่ก็ยังมีเรื่อง

รัฐบาลต้องดำเนินการอีก เพราะยังมีหลายเรื่องที่ยังไม่ได้ทำ เช่น การระดมทรัพยากรเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การระดมกำลังในสังคมเพื่อเปิดพื้นที่การเรียนรู้ในสังคมต่างๆ สิ่งดังกล่าวนี้คือการเร่งรัดปรับแต่งเรื่องที่ยังไม่ก้าวหน้าในการปฏิรูปการศึกษาฉบับแรก

สิ่งที่ผมคิดว่าน่าหนักใจมากที่สุด ก็คือเป้าหมายข้อที่ 3 ที่เป็นหัวใจและเป็นเป้าหมายสำคัญ คือเรื่องคุณภาพ เป็นเรื่องที่น่าเสียใจจากการประเมินผลของหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในวิชาต่างๆ อย่างวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เกือบทุกครั้งยังน่าผิดหวัง ดังนั้น สิ่งที่ทำทลายที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาฉบับใหม่ ผมคิดว่าอยู่ตรงนี้จะต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่าสภาพปัญหาที่ผ่านมามีอะไร ที่ทำให้ไม่สามารถฝ่าฟันตรงนี้ได้ ซึ่งผมคิดว่ามีบทเรียนอยู่หลายเรื่อง เช่น เวลาเดินทางหน้าการปฏิรูปการศึกษาจริงๆ เรื่องการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ แต่สุดท้ายเราเสียเวลาและทรัพยากรอย่างมากในเรื่องโครงสร้าง โดยหลายครั้งเสียไปกับเรื่องขัดแย้ง และเสียไปกับเรื่องที่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา และนี่เป็นบทเรียนสำคัญมาจนถึงวันนี้ แม้แต่เขตพื้นที่การศึกษาก็ยังมาไล่กันใหม่อีกกว่า จะเป็นเขตประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา หรือแม้แต่มหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แล้วรัฐบาลให้คำมั่นสัญญาว่าจะจัดงบประมาณให้เท่านั้นเท่านั้น เอาเข้าจริงก็ยังมีกรอบและกรณีของมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบราชการเอง แต่สุดท้ายก็ออกกระเป๋ยบที่อิงกับระบบราชการก่อนจะออกนอกระบบ ดังนั้น จึงยังเป็นเรื่องทำทลายว่าในเรื่องโครงสร้างเราจะจริงใจแค่ไหนกับการปฏิรูปการศึกษามากกว่าการเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมา แต่ไม่ได้ส่งผลต่อการทำงานอย่างแท้จริง ทั้งนี้แม้การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีองค์กรใหม่ออกมา อย่าง สมศ. ที่ทำการประเมินผลด้านการศึกษาออกมา แต่เรามีความจริงใจแค่ไหนที่จะนำผลการประเมินมาใช้กัน

ตรงนี้เป็นบทเรียนสำคัญว่าการปฏิรูปโครงสร้าง การปรับยุบหน่วยงาน การตั้งหน่วยงานใหม่ อะไรก็แล้วแต่ เราต้องมองไปที่เป้าหมายสุดท้ายให้ได้ว่าทั้งหมดเป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้น ไม่ใช่ทุ่มเทเวลามามากเพียงขัดแย้งกันว่าจะเป็นอย่างไร จนลืมไปเลยว่าเป้าหมายสุดท้ายไม่ได้อยู่ตรงนี้ หากเรายังไม่ก้าวพ้นตรงนี้จะปฏิรูปการศึกษาก็รอบเราก็จะมาเสียเวลาเสียตายทรัพยากรการเปลี่ยนแปลงครั้งแล้วครั้งเล่า เราจึงจำเป็นต้องมาทบทวนจากการปฏิรูปครั้งแรก และต้องแก้ไขให้ได้

นอกจากนี้ สำหรับแรงเฉื่อยหรือแรงต่อต้านที่มีอยู่ในสังคมต่อการคิดเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง ยังมีมาก และเป้าหมายที่เราพูดถึงคุณภาพและต้องมีการปรับปรุงพัฒนาทางการศึกษา ความสำเร็จอยู่ที่ว่าเราจะเอาชนะสิ่งดังกล่าวได้มากน้อยแค่ไหน

ผมดูว่ายังมีอุปสรรคหนึ่งที่ไม่ค่อยได้พูดถึง คือค่านิยมของสังคมที่จะให้ความสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งค่านิยมที่จะเอื้อต่อการปฏิรูปคือค่านิยมการสร้างเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านวิชาการ และความซื่อตรง เหตุและผล แต่ถ้าสังคมไม่ให้ความสำคัญ เป้าหมายของการสร้างระบบกระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษาที่ดีก็ไม่สำเร็จ ส่วนระบบการศึกษานั้นแม้จะมีระบบการศึกษาออกมาเป็นทางเลือกท้ายที่สุด ก็ยังติดอยู่ที่การสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งค่านิยมในสังคมก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง และนี่เป็นเรื่องใหญ่ หากไม่ทะลุทะลวง ระบบการศึกษาทั้งหมดก็เดินไม่ได้

อย่างไรก็ดี ผมคิดว่าการปฏิรูปการศึกษาคราวนี้ต้องทำเรื่องหลักๆ แล้วแก้ปัญหาตรงนั้นให้สำเร็จ เชื่อว่าหากทำได้ในเรื่องอื่นๆ ก็คงจะตามมา ผมไม่มีข้อสงสัยว่าคนที่จะมาทำการปฏิรูปการศึกษาจะมีองค์ความรู้ หรือมีความเข้าใจหรือไม่ เพราะว่าเรื่องนี้พอๆ กับเรื่องรัฐธรรมนูญ เพราะประเทศไทยผ่านมามากทุกวิธี รุ้หมดแล้ว เพียงแต่แก้ปัญหาให้ตรงจุดที่เป็นสิ่งทำทลาย และคิดว่าการปฏิรูปการศึกษาเทียวนี้หากเราเก็บเกี่ยวบทเรียนการปฏิรูปรอบที่ผ่านมาแล้วจะอยู่ในฐานะที่ดีขึ้นในการปฏิรูปการศึกษาฉบับใหม่

ผมยืนยันได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษา และพร้อมจะสนับสนุนทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออนาคตที่ดีของประเทศและลูกหลานของเรา และผมก็จะเดินหน้าสนับสนุนเรื่องนี้ต่อไป ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดในอนาคต และขอเป็นกำลังใจให้กับทุกคน เพราะผมพูดมาตลอดว่าการศึกษาคือมรดกที่สำคัญและคุ้มค่าที่สุดที่จะทิ้งไว้ให้

**ลูกหลานเรา ผมอยากให้การปฏิรูปการศึกษารอบนี้เป็นรอบสุดท้าย และนำไปสู่
ความสำเร็จที่ยั่งยืน**

หน้า 22